

VALUE: National Report for Slovakia C.A.R.D.O.

Autor: Alžbeta Mračková

1. Interakcie medzi dobrovoľníctvom a univerzitami

1.1 Dobrovoľníctvo na Slovensku

Dobrovoľníctvo na Slovensku má dlhodobú tradíciu, ktorá sa tiahne najmä od stredoveku. V období komunizmu v 20. stor. boli takmer všetky dobrovoľnícke organizácie a spolky zrušené. Po roku 1989 v strednej a východnej Európe prichádza k opätovnému budovaniu neziskového sektora. V súčasnosti o dobrovoľníctve na Slovensku neexistuje dostatočné množstvo výskumov a dát. Na Slovensku dobrovoľníctvo nie je natoľko populárne, ako v západných európskych krajinách.

Podľa prieskumu verejnej mienky Eurobarometer z konca roku 2006 sa 79% Slovákov vyslovilo, že pomoc druhým alebo dobrovoľnícka práca sú pre nich dôležité, čo je v tejto oblasti rovnaká hodnota ako bol priemer za 25 krajín Európskej únie. Do činnosti rôznych organizácií alebo do dobrovoľníckej činnosti sa v priemere zapája 34% Európanov, v prípade Slovenska dosiahla táto hodnota o jedno percento menej (33% Slovákov).¹

Na Slovensku môžu dobrovoľníci dobrovoľnícku činnosť vykonávať v neziskovom alebo treťom sektore, vo verejnom sektore a v súkromnom sektore. Každá organizácia, v ktorej pôsobia dobrovoľníci, je považovaná za dobrovoľnícku organizáciu. Podľa výskumu IVO z roku 2003 najviac dobrovoľníkov a dobrovoľníčok pôsobilo v nasledujúcich oblastiach: náboženstvo a cirkevné aktivity (13%), komunitný rozvoj (12%), šport a rekreácia (9%), školstvo, vzdelávanie, veda (9%), kultúra a umenie (7%), sociálne služby ľuďom v núdzi (7%), životné prostredie (7%), zdravie (7%).(Brozmanová Gregorová a kol., 2009)

1.2 Celoživotné vzdelávanie na univerzitách na Slovensku

Pod celoživotnom vzdelávaní na Slovensku rozumieme vzdelávanie počas celého života – v detstve aj dospelosti.

Na univerzitách sa celoživotné vzdelávanie chápe ako poskytovanie vzdelávacích a poradenských služieb, ako vytváranie a inovovanie portfólia jazykových, odborných a záujmových programov sledujúcich najnovšie vývojové

¹ *European Social Reality*. Report. Special Eurobarometer 273 / Wave 66.3: February 2007. Online: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_273_en.pdf [10.2.2009]

trendy a potreby praxe a stimulovanie ľudí v ďalšom vzdelávaní. Celoživotné vzdelávanie prebieha vo všeobecnosti tromi základnými spôsobmi:

1. Ďalším profesionálnym a kariérom vzdelávaním: ide o akreditované kurzy zamerané na profesionálne vzdelávanie, doplnkové kurzy podporujúce kariérny rast, napr. IT kurzy, podnikanie, ekonomika, manažment, riadenie ľudských zdrojov a pod.
2. Jazykové kurzy – individuálne jazykové kurzy a kurzy pre firmy, ako aj kurzy slovenčiny pre cudzincov, ktoré môžu/nemusia byť ukončené skúškou a certifikátom.
3. Univerzity tretieho veku – vzdelávanie seniorov. V súčasnosti sa realizuje vzdelávanie seniorov na 13 univerzitách tretieho veku v 11 mestách na Slovensku. Poslucháčmi sa môžu stať ľudia starší ako 50 rokov, ktorí majú ukončené úplné stredoškolské vzdelanie s maturitou. Prijímacie skúšky sa na UTV nekonajú a poslucháči sú prijímaní len na základe poradia. Študenti môžu navštevovať rôzne odbory a po ukončení trojročného štúdia získajú tzv. osvedčenie zo záujmového štúdia na UTV. Poslucháči na univerzitách tretieho veku získavajú skôr osobné naplnenie a možnosť zostať aktívni i v staršom veku, nemajú však možnosť nadobudnuté poznatky overiť v praxi.

1.3 Politický a legislatívny kontext na Slovensku

1.3.1 Legislatíva dobrovoľníctva

V súčasnosti štát dobrovoľníctvo ako také dostatočne ekonomicky a legislatívne nepodporuje, a tak mu v relevantnej miere nepridáva dostatočnú spoločenskú hodnotu. Súčasná slovenská legislatíva problematiku dobrovoľníctva komplexne neupravuje. Čiastočne upravuje dve jeho formy – dobrovoľnícku službu vykonávanú nezamestnanými ako formu aktivačnej činnosti a tzv. mládežnícke dobrovoľníctvo.

V prvom prípade ide o získanie praktických skúseností pre potreby trhu práce. Uchádzač o zamestnanie vykonáva všeobecne prospešnú činnosť v rozsahu 20 hodín týždenne najviac počas šiestich kalendárnych mesiacov. Pre „dobrovoľníka“ táto dobrovoľnícka činnosť znamená tiež nárok na finančný príspevok vo výške sumy životného minima a na náhradu časti nákladov súvisiacich s dobrovoľníckou činnosťou. Mnohí experti v oblasti dobrovoľníctva túto formu „dobrovoľníckej služby“ za dobrovoľníctvo z dôvodu vyplácania príspevku nepovažujú.

Oblasť mládežníckeho dobrovoľníctva rieši Zákon o podpore práce s mládežou, ktorý bol prijatý v roku 2008. Zákon sa nevyjadruje k dobrovoľníctvu ako takému, špecifikuje len mládežnícke dobrovoľníctvo. Uvádza, že tzv. mládežníckym dobrovoľníkom môže byť ten, kto dovŕšil vek najmenej 15 rokov a najviac 30

a pracuje s mládežou v organizácii, ktorá má v predmete prácu s mládežou. Zákon nariaďuje úhradu cestovného a iných nákladov, nekladie však sankcie pri jeho nedodržaní.

Na samostatnej právnej úprave dobrovoľníctva pracoval tím právnikov a mimovládnych organizácií v roku 2002, kedy v dobrovoľníckom sektore neprišlo ku konsenzu. K tejto téme sa vrátilo opäť v roku 2007, diskusie o prijatí komplexného zákona trvajú dodnes. Závety diskusií sú v súčasnosti nasledovné:
Zákon

- napomôže propagácii dobrovoľníctva, teda k zvýšeniu prestíže a verejnému uznaniu dobrovoľníctva na Slovensku;
- zabezpečí definíciu dobrovoľníka, resp. dobrovoľníckej služby;
- vymedzí práva a povinnosti dobrovoľníka, organizácie, prípadne tretej strany, resp. zmluvní vzťahy;
- zohľadní ekonomické aspekty práce s dobrovoľníkmi - úhrady nákladov počas dobrovoľníckej činnosti (poistenie, cestovné, strava);
- v ideálnom prípade zabezpečí možnú podporu zo strany štátu, napr. zarátanie času výkonu dobrovoľníckej služby do odpracovaných rokov na účely dôchodkového zabezpečenia, prípadne dotácie pre dobrovoľnícke organizácie.

1.3.2 Legislatíva celoživotného vzdelávania

Celoživotné vzdelávanie právne upravuje Zákon o ďalšom vzdelávaní prijatý v roku 1997. Tzv. ďalšie vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré umožňuje každému doplniť, rozšíriť a prehĺbiť si získané vzdelanie, rekvalifikovať sa alebo uspokojiť svoje záujmy alebo ktorým sa pripravuje na získanie stupňa vzdelania v školskom systéme. Zákon upravuje rôzne druhy vzdelávania a určuje, kto ho môže vykonávať a ako môže byť vzdelávanie financované.

Ďalšie vzdelávanie sa financuje z :

- úhrad účastníkov ďalšieho vzdelávania,
- prostriedkov zamestnávateľov,
- účelovo určenej dotácie zo štátneho rozpočtu,
- rozpočtu úradu práce, ak ide o rekvalifikáciu evidovaných nezamestnaných a zamestnancov,
- prostriedkov rozpočtov obcí,
- prostriedkov nadácií a iných právnických osôb a fyzických osôb.

V súčasnosti v prípade profesionálneho/kariérneho vzdelávania a jazykového vzdelávania si účastníci hradia vzdelávanie sami. Vzdelávacia inštitúcia môže žiadať príspevok zo štátneho rozpočtu alebo rozpočtu obce, no vo väčšine prípadov, pokiaľ nejde o rizikové skupiny (napr. nezamestnaní, ľudia ohrození na trhu práce a pod.) si náklady na ďalšie vzdelávanie uhrádzajú účastníci.

V prípade univerzít tretieho veku si účastníci hradia čiastočný príspevok. Univerzity tretieho veku môžu byť čiastočne podporované dotáciami zo strany štátu a obcí, miest, často ale bojujú s finančnými problémami. Svoj chod si zabezpečia najmä vďaka projektovému manažmentu – výzvam z Európskej únie.

O celoživotnom vzdelávaní a jeho možnostiach na Slovensku sa hovorí málo. Neexistujú komplexné údaje o tom, koľko študentov na univerzitách prechádzajú ďalším vzdelávaním. Na Slovensku existuje tzv. Asociácia univerzít tretieho veku, ktorá spája univerzity tretieho veku. V rámci nej si univerzity vzájomne poskytujú informácie o financovaní a metodicko-pedagogickej príprave programov pre študentov.

1.4 Interakcie medzi dobrovoľníckymi organizáciami a univerzitami na Slovensku

Na Slovensku neexistujú štúdie a výskumy, ktoré by sa venovali skúmaniu spolupráce medzi dobrovoľníckymi organizáciami a univerzitami, neexistujú ani komplexné výskumy a údaje týkajúce celoživotného vzdelávania ako takého. Interakcie medzi dobrovoľníckym a univerzitným sektorom reálne existujú na 4 univerzitách na Slovensku: Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského, Fakulta sociálnej práce a zdravotníctva na Trnavskej Univerzite a Filozofická fakulta Prešovskej Univerzity. Nejde však o príklady celoživotného vzdelávania, ale o vzdelávanie vysokoškolských študentov druhého stupňa, resp. o študentov denného alebo diaľkového štúdia humanitných odborov, najčastejšie sociálnej práce, ktorý ukončia svoje štúdium titulom bc. a/alebo Mgr. Doposiaľ nepoznáme centrá ďalšieho vzdelávania a univerzity tretieho veku, ktoré by vo svojich vzdelávacích osnovách ponúkali predmet venujúci dobrovoľníctvu či neziskovému sektoru.

2. Príklady dobrej praxe a efektívnej spolupráce

2.1 Úspechy a výzvy

Základnými faktormi spolupráce sú vzťahy medzi konkrétnou dobrovoľníckou organizáciou a univerzitou. Tieto vzťahy rozvinuli na univerzitách konkrétne vyučujúce pôsobiace na univerzitách. Ak zapálená „prodobvoľnícka osobnosť“ dokáže presvedčiť vedenie fakulty a univerzity pre spoluprácu, tak sa vytvorí ideálne prostredie pre rozvoj interakcie medzi týmito dvomi sektormi. V súčasnosti na Slovensku stále neexistuje „prodobvoľnícka“ atmosféra na univerzitách (uvedené fakulty sú výnimkou, pričom odborníci fungujú práve v oblastiach, ktoré majú dočinenia s dobrovoľníctvom), je preto často pre vyučujúcich ťažké presadiť myšlienky a predmety zamerané na dobrovoľníctvo. Takmer všetky vyučujúce sú zároveň aktívne v dobrovoľníckych organizáciách, prípadne samy dobrovoľnícku organizáciu založili.

Hoci sa objavujú prvé diplomové a študijné práce s tematikou dobrovoľníctva, vo všeobecnosti sa dobrovoľníctvo sa nepovažuje ako dôležitý predmet výskumu. Na Slovensku sa štúdiám v tejto oblasti venujú práve experti na spomínaných štyroch univerzitách.

Spomenuté univerzity na Slovensku majú niekoľko spoločných bodov: v rámci niektorých predmetov alebo vyučujú študentov princípy dobrovoľníctva a manažment dobrovoľníkov. Niektoré z univerzít ponúkajú možnosť získania kreditov za dobrovoľnícku činnosť, ktorá je považovaná za formu praxe.

Niektoré ďalšie univerzity na Slovensku spolupracujú na úrovni informovania študentov o „akciách“, ktoré organizujú dobrovoľnícke organizácie. Naša skúsenosť hovorí, že je to znovu individuálne – ak žiadame o pomoc pri propagovaní dobrovoľníckej akcie na univerzitách, záleží na konkrétnych ľuďoch priamo na fakultách, ktorí nám umožnia informovať študentov.

Na Slovensku neexistuje formálne organizovaná alebo strategická spolupráca medzi dobrovoľníckym a univerzitným sektorom, ani spolupráca medzi jednotlivými fakultami, uvedené príklady sú skôr nesystematické a viac neformálne. Výzvou zostáva ako vo verejnosti, tak aj na univerzitách (aj v oblasti celoživotného vzdelávania), a to najmä pri humanitných odboroch vytvoriť systém spolupráce medzi neziskovým sektorom a univerzitami, zriaďovať predmety zamerané na dobrovoľníctvo (a to najmä manažment dobrovoľníkov) a umožňovať študentom dobrovoľnícku skúsenosť, za ktorú môžu získavať kredity.

2.2 Príklady a zásady dobrej praxe

2.2.1 Príklady dobrej praxe

A. Katedra sociálnej práce, Filozofická fakulta Prešovskej Univerzity v Prešove a Prešovské dobrovoľnícke centrum

Iniciátorkou spolupráce a rozvoja dobrovoľníctva na katedre bola v súčasnosti už vedúca katedry sociálnej práce, doc. Matulayová, ktorá z Univerzity Mateja Bela prišla v roku 2004 na Univerzitu do Prešova. Zistila, že mnohí študenti aj vyučujúci sa venujú dobrovoľníckym činnostiam, no chýba stratégia – systém spolupráce s neziskovým sektorom ako pôsobiskom praxe pre študentov.

Preto katedra andragogiky v spolupráci s Dobrovoľníckym centrom, kde bola vyučujúcou, začala organizovať raz za rok tzv. trh dobrovoľníckych príležitostí – jednodňovú kampaň zameranú na propagáciu dobrovoľníckych organizácií a nábor dobrovoľníkov spomedzi vysokoškolských študentov. Na internetovej stránke univerzity založila sekciu s názvom Okná do dobrovoľníctva, ktorá poskytuje základné informácie o dobrovoľníctve. V priestoroch katedry andragogiky je od roku 2006 vytvorený informačný panel, ktorý ponúka dobrovoľnícke príležitosti v sociálnych službách.

V súčasnosti je dobrovoľníctvo vnímané ako súčasť štúdia na katedre aj ako stratégia spolupráce s praxou. Na Filozofickej fakulte pre študentov sociálnej práce existuje povinný kurz Dobrovoľníctvo v sociálnych službách a pre študentov Andragogiky povinný kurz Dobrovoľníctvo a jeho andragogická

dimenzia. Rektor Prešovskej Univerzity akceptuje počas posledných troch rokov návrhy katedry sociálnej práce na udelenie mimoriadneho štipendia pre študentky a študentov, angažujúcich sa ako dobrovoľníci. Študenti môžu raz počas priebehu štúdia získať za dlhodobú dobrovoľnícku kredity – ide o formu odbornej praxe.

B. Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela a Centrum dobrovoľníctva, Banská Bystrica

Od roku 1998 viedla T. Matulayová so svojimi študentmi tzv. Dobrovoľnícke kampane, dvojtypné podujatia zamerané na zvýšenie zapájania študentov do dobrovoľníctva a zvýšenia statusu dobrovoľníctva v spoločnosti. Jej dve študentky - A. Brozmanová Gregorová a L. Vavrinčíková, v roku 2000 zakladajú organizáciu Centrum dobrovoľníctva, ktorá úzko spolupracuje s katedrou na dobrovoľníckych projektoch. Obe sa stávajú vyučujúcimi na katedre sociálnej práce a dodnes prepájajú aktivity katedry s dobrovoľníckymi projektmi Centra dobrovoľníctva, vrátane dobrovoľníckych kampaní.

Centrum dobrovoľníctva zriadené na Pedagogickej fakulte postupne rozšírilo svoju pôsobnosť na celú univerzitu v tom zmysle, že ponúka možnosť zapojiť sa do dobrovoľníckych projektov a organizácií všetkým záujemcom z radov študentov.

V rámci katedry sociálnej práce sa vyučuje predmet Tretí sektor a mimovládne organizácie. Počas navštevovania predmetu študenti vykonávajú dobrovoľnícku činnosť a prepájajú ju s teoretickými vedomosťami. Tento predmet je povinný pre študentov sociálnej práce a voliteľný pre študentov iných programov. Študenti sociálnej práce si zároveň môžu zvoliť predmet Mimovládne organizácie II. Za dlhodobú dobrovoľnícku činnosť môžu dobrovoľníci získať kredity ako za odbornú prax.

Katedra organizuje odborné semináre a workshopy zamerané najmä na manažment dobrovoľníkov (neakreditované) najmä pre študentov. V spolupráci s Centrom dobrovoľníctva zorganizovala dve výstavy fotografií dobrovoľníkov a dve oceňovania dobrovoľníkov pri príležitosti Medzinárodného dňa dobrovoľníkov.

C. Pedagogická fakulta Univerzity Komenského a Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov, Bratislava

Prezidentka mimovládnej organizácie ASSP, Dr. Mydlíková, začala v roku 1995 prednášať na katedre sociálnej práce. Keďže základy sociálnej práce vznikli v USA ako dôsledok dobrovoľníckej činnosti žien stredného veku, uviedla na fakulte predmet Dobrovoľníctvo v sociálnej práci. Katedra začala iniciovať mimovládne organizácie k tomu, aby prijímali študentov na odbornú prax a to formou dobrovoľníctva. V súčasnosti má katedra uzavreté s mnohými MVO

zmluvy o vykonávaní odbornej praxe. Za takúto formu odbornej praxe dobrovoľníci získavajú kredity.

Asociácia supervízorov a sociálnych pracovníkov v spolupráci s niekoľkými slovenskými univerzitami – katedrami spoločensko-vedných disciplín realizovala dvojročný projekt, v ktorom sa študenti pomáhajúcich profesií zaškolili a pracovali dobrovoľnícky v 21 MVO. V tomto projekte univerzity pôsobili ako informátori – sprostredkovatelia ďalšieho vzdelávania, ktoré študenti – dobrovoľníci získali vyškolením v projekte a následným vykonávaním dobrovoľníckej činnosti v organizáciách.

D. Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská Univerzita, Trnava

Na fakulte zdravotníctva a sociálnej práce od r.....majú študenti možnosť zapojiť sa do dobrovoľníckych činností v zahraničí, najmä v afrických krajinách. Tieto možnosti rozvinul najmä prof. Krčméry, ktorý na fakulte založil katedru dobrovoľníctva a misijnej práce. Katedra je v súčasnosti zrušená, študenti však naďalej môžu vycestovať do zahraničia.

Na katedre sociálnej práce sa prednáša povinný predmet Tretí sektor a mimovládne organizácie. Jedným z okruhov, ktorým sa predmet venuje, je aj dobrovoľníctvo.

To, či študenti získajú kredit za dobrovoľnícku činnosť vykonávanú na Slovensku ako odbornú prax, je individuálne a závisí od konkrétneho vyučujúceho.

2.2.2 Zásady dobrej praxe

Zásady dobrej praxe v celoživotnom vzdelávaní na Slovensku neexistujú. Pokiaľ ide o uvedené príklady spolupráce, v podstate majú univerzity, resp. konkrétne fakulty či katedry vytvorené kontakty s konkrétnymi dobrovoľníckymi organizáciami a spolupracujú na dobrovoľníckych projektoch, resp. umožňujú študentom teoretické vedomosti overiť v praxi. Spolupráca medzi sektormi vznikla vďaka osobnej zaangažovanosti a motivácií vyučujúcich na univerzitách. Prestíž týchto odborníkov pôsobiacich v oblasti sociálnej práce na fakultách ovplyvnila vedenie fakúlt a umožnila kooperáciu medzi sektormi.

3. Bariéry a možnosti ďalšieho rozvoja

3.1 Bariéry

Na Slovensku existuje niekoľko príkladov viacmenej neformálnej spolupráci medzi dobrovoľníckym sektorom a inštitúciami celoživotného vzdelávania. Predpokladáme, že doposiaľ sa o formálnej spolupráci týchto dvoch sektorov neuvažovalo. Oba sektory sú v súčasnosti mladé, etablujú sa a definujú svoje

programy a projekty. Základnou bariérou je nevedomosť oboch sektorov, ktoré by mohli spolupracovať a navzájom sa obohacovať. Domnievame sa, že inštitúcie celoživotného vzdelávania patriace k univerzitám doposiaľ neuvažovali o možnostiach spolupráce. V súčasnosti C.A.R.D.O. skúma túto tému v rámci projektu VALUE. Jedným z praktických výsledkov projektu bude aj vytvorenie stratégie pre spoluprácu a prelinkovanie oboch sektorov.

Na univerzitách v rámci výučby existuje spolupráca len na základe individuálneho záujmu a motivácie niektorých vyučujúcich. Na Slovensku chýba platná stratégia spolupráce medzi univerzitným a dobrovoľníckym sektorom, ktorá by mala dopad aj na inštitúcie celoživotného vzdelávania.

V tejto súvislosti musíme spomenúť aj nízku prestíž dobrovoľníctva a zatiaľ nedostatočné uznanie dobrovoľníckej činnosti ako formy neformálneho vzdelávania a profesionálneho a osobnostného rastu. Slabá informovanosť a nízky status dobrovoľníctva odzrkadľujú nezaujímavosť univerzít a inštitúcií ďalšieho vzdelávania o tému dobrovoľníctva. Tak, ako na Slovensku chýbajú dáta a výskumy z oblasti dobrovoľníctva, rovnako chýbajú experti na mnohých univerzitách, ktorí by sa dobrovoľníctvu venovali. Na druhej strane si ani dobrovoľnícky sektor si nevie, čo by spoluprácou s univerzitným mohol získať.

Okrem personálnej bariéry a bariéry informovanosti, je ďalšou medzerou množstvo finančných kapacít. V tomto smere musia oba sektory hľadať možné fundraisingové stratégie.

Ďalšou z bariér, ktorá sa týka viacerých krajín, je uznanie dobrovoľníctva ako dôsledok neformálneho vzdelávania, ktoré často univerzity neprijímajú.

Možnosti

Keďže rozvoj spolupráce medzi dobrovoľníckym a univerzitným sektorom je na Slovensku len v začiatkoch, najreálnejšími možnosťami zostáva upevňovanie tradície, ktorú začali 4 univerzity na Slovensku a jej prenos na ďalšie univerzity, centrá ďalšieho vzdelávania a univerzity tretieho veku. V spolupráci so zahraničnými inštitúciami na Slovensku musíme zvyšovať informovanosť o dôležitosti prepájania teoretických a praxe a o dobrovoľníctve ako forme neformálneho vzdelávania.

4. Záver a odporúčania

4.1 Záver a súhrn poznatkov

V súčasnosti na Slovensku funguje spolupráca štyroch univerzít s dobrovoľníckym sektorom. Táto je však nesystematická, resp. založená na individuálnom snažení niektorých expertov a ich nasledovníkov, ktorí ju presadili počas svojho pôsobenia na fakulte. Cieľom dobrovoľníckych organizácií, najmä

dobrovoľníckych centier a expertov v oblasti dobrovoľníctva na univerzitách by malo byť vyvíjanie tlaku na univerzity a príprava koncepcie spolupráce oboch sektorov.

4.2 Odporúčania

1. Zvyšovanie informovanosti v univerzitnom sektore o dobrovoľníctve a dobrovoľníckom manažmente prostredníctvom odborných seminárov a konferencií.
2. Dobrovoľnícke centrá na Slovensku by mali vytvoriť stratégiu spolupráce medzi dobrovoľníckym sektorom a univerzitami. Tie fakulty, ktoré dobrovoľníctvo a univerzitný sektor prepájajú, by mali rozšíriť tieto interakcie na ďalšie fakulty a univerzity. Otázky, ktoré by sa mali zodpovedať:

Ako môžu byť sektory navzájom nápomocné?

Čo má dobrovoľnícky sektor urobiť preto, aby sa dobrovoľníctvo a jeho predmetné otázky dostali do osnov celoživotného vzdelávania?

Aké predmety by mohli centrá ďalšieho vzdelávania a univerzity tretieho veku ponúkať, aby sa dosiahla vyššia zapojenosť ľudí do dobrovoľníctva, zvýšila sa kvalita dobrovoľníckeho manažmentu a zvýšila sa prestíž dobrovoľníctva?

3. Univerzitný a dobrovoľnícky sektor by mali nájsť spôsob, ako rozvinúť výskum v oblasti dobrovoľníctva na Slovensku, hľadať na neho personálne a finančné kapacity.

4. C.A.R.D.O. v súčasnosti uvažuje nad potenciálnym projektom, do ktorého by chcela zapojiť Univerzity tretieho veku v Bratislave. V týchto dvoch rokoch sme nadviazali hlbšiu spoluprácu s dobrovoľníkmi – seniormi, z ktorých niektorí študujú na univerzite tretieho veku. Títo študenti získavajú teoretické vedomosti, ktoré nemajú možnosť uplatniť v praxi. Zároveň doposiaľ ani na jednej univerzite tretieho veku nevieme o predmete, ktorý by sa venoval tretiemu sektoru a v rámci neho aj dobrovoľníctvu. Našou myšlienkou je prepojenie nového študijného predmetu zameraného na neziskový sektor a dobrovoľníctvo s inými predmetmi a zapojenie študentov nad 50 rokov do praxe v dobrovoľníckych organizáciách.

5. Ďalšie informácie

5.1 Literatúra

BALOGOVÁ, B. – BAYEROVÁ, M. – BÉREŠ, M.: Dobrovoľnícka činnosť študentov sociálnej práce na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity. In: Kvalita života a rovnosť príležitostí z aspektu vzdelávania dospelých a sociálnej práce. Prešov: 2005, s. 763 – 765. ISBN 80-8068-425-1

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A.: Dobrovoľnícke aktivity a plánovanie profesijného uplatnenia študentov a študentiek. In: Acta Universitatis Matthaei Belli. Zborník vedeckovýskumných prác č. 11. Banská Bystrica : PF UMB, 2008. ISBN 978-80-8083-555-2, s. 128 - 144.

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A.: Dobrovoľníctvo ako súčasť vysokoškolskej prípravy sociálnych pracovníkov na Katedre sociálnej práce PF UMB. In: Nové trendy v príprave a uplatnení sociálnych pracovníkov. Bratislava : OZ Sociálna práca a KSP PF UK, 2007. ISBN 978-80-89185-27-6, s. 25-28

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A.: Dobrovoľníctvo ako súčasť vysokoškolskej prípravy študentov sociálnej práce a sociálnej pedagogiky. Dizertačná práca. Banská Bystrica : 2007.

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A.: Uplatnenie prvkov service-learning pri výučbe problematiky tretieho sektora. In: BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. a kol.: Treté sektor a mimovládne organizácie. 1. vyd. Banská Bystrica : PF UMB, 2009. (v tlači)

Dobrovoľníctvo v meste Banská Bystrica. Banská Bystrica: 2003. ISBN 80-8055-750-0

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ a kol.: Analýza dobrovoľníctva na Slovensku, Banská Bystrica: PF UMB, 2009. (v tlači)

GREGOROVÁ, A. – VAVRINČÍKOVÁ, L.: Dobrovoľnícka kampaň na Pedagogickej fakulte UMB v číslach. In: Dobrovoľníctvo v meste Banská Bystrica. Banská Bystrica: 2003, s. 13 – 17. ISBN 80-8055-750-0

HRONCOVÁ, J. – MATULAYOVÁ, T.: Dobrovoľnícka práca študentov odboru sociálna práca. In: Mládež a spoločnosť, Roč. 5, 1999, č.2, s. 55-57.

HRONCOVÁ, J.: Dobrovoľnícka práca študentov odboru sociálna práca na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici. In: Dobrovoľníctvo v meste Banská Bystrica. Banská Bystrica: 2003, s. 18 – 21. ISBN 80-8055-750-0

KRKOŠKOVÁ, M.: Dobrovoľníctvo študentov sociálnej práce. In: ZOM-M. zaostrené na mladých, 2008, č. 4, s. 15-16.

MATULAYOVÁ, T.: *Dobrovoľníctvo v sociálnych službách v kontexte andragogiky a sociálnej práce*. 1. vyd. Prešov : Filozofická fakulta PU, 2007. 110 s. ISBN 978-80-8068-697-0.

MATULAYOVÁ, Tatiana. 2007. Súčasný stav dobrovoľníctva v sociálnych službách. In Kromolicka, B., Bugajska, B., Seredyńska, K.(eds.): Pomoc i opieka w starości. Szczecin : ZAPOL. s. 265-271. ISBN 978-83-751805-3-4

MATULAYOVÁ, Tatiana. 2004. Dobrovoľnícky program v sociálnych službách. In Badanie – dzialanie – kształcenie : slovensko-poľský vedecký seminár, ktorý sa konal v dňoch 15. a 16. apríla 2004 v Lodzi.

- MATULAYOVÁ, Tatiana. 1999. Dobrovoľnícka práca študentov Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. In *Komunálna sociálna práca – potreby a perspektívy : zborník z odborného seminára*. Banská Bystrica : Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela, 1999. s. 29-32.
- MATULAYOVÁ, Tatiana, KOVÁČOVÁ, Viera. 2003. Dobrovoľnícka práca v sociálnych službách pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím. In *Determinanty sociálneho rozvoja : sociálne podnikanie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa konala 24. mája 2002 v Banskej Bystrici : Ekonomická fakulta Univerzita Mateja Bela, 2003. s. 101-106. ISBN 80-8055-758-6*
- MATULAYOVÁ, Tatiana. 2003. Dobrovoľná práca študentov Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. In *Dobrovoľníctvo v meste Banská Bystrica: zborník z odborného seminára*. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB, 2003. s. 9 –12. ISBN 80-8055-750-0
- MATULAYOVÁ, Tatiana. 2003. Dobrovoľná práca a jej miesto v praktickej príprave sociálnych pracovníkov. In *Odborná prax v príprave sociálnych pracovníkov : zborník z odborného seminára*. Nitra: FSVaZ UKF. 2003. s. 123 –126. ISBN 80-8050-655-8.
- MATULAYOVÁ Tatiana. 2004. Dobrovoľnícka práca vysokoškolských študentov na Slovensku. *Dobrovoľníctvo ako životný štýl II. Hodnota dobrovoľníckej práce : konferencia, ktorá sa konala 14. septembra 2004 v Trnave.*
- MATULAYOVÁ, Tatiana. 2004. Dobrovoľnícka práca vysokoškolských študentov. In *Kvalita života a rovnosť príležitostí z aspektu vzdelávania dospelých a sociálnej práce : vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, ktorá sa konala 24. a 25. novembra 2004 v Prešove.*
- HRONCOVÁ, Jolana - MATULAYOVÁ, Tatiana. 1999. Dobrovoľnícka práca študentov odboru Sociálna práca. In *Mládež a spoločnosť*. 1999, č. 2, s. 55-57.
- MATULAYOVÁ, Tatiana. 2004. Dobrovoľnícka práca vysokoškolských študentov na Slovensku. In *Humanita*. roč. XIII, 2004, č.5, s. 7.
- MATULAYOVA, Tatiana. 2003. Dobrovoľnícka práca seniorov v sociálnych službách z aspektu andragogiky. Dizertačná práca. Bratislava : Filozofická fakulta, 124 s.
- MRÁZOVÁ, A. – RADKOVÁ, L.: Dobrovoľníctvo a postupná profesionalizácia jeho manažmentu ako priorita rozvoja sociálnej práce. In: *Geriatrica*, roč. 7, 2001, č. 4, s. 170 – 173.
- MYDLÍKOVÁ E. a kol.: *Dobrovoľníctvo- efektívna študentská prax*. 2006. Bratislava: ASSP,2006. strán 68. ISBN 978-80-968713-4-6
- MYDLÍKOVÁ, E.: *Dobrovoľníctvo na Slovensku*. 2002- II.vydanie, Bratislava: ASSP. strán 55. ISBN 80-968713-0-7
- MYDLÍKOVÁ, E. a kol.: *Ako byť prospešný sebe aj iným*. 2007. Bratislava: ASSP,2007. strán 52. ISBN 978-80-968713-3-9.

MYDLÍKOVĀ, E. a kol.: Vyložme si karty na stôl. 2007. Bratislava:
ASSP, 2007. strán 56, ISBN 978-80-968713-5-3

RADKOVÁ, L.: Sociálna práca v treťom sektore. 1. vyd. Trnava: 2003. ISBN 80-89104-30-4

VAVRINČÍKOVÁ, L.: Dobrovoľnícka práca ako forma praxe študentov odboru sociálna práca. In: Odborná prax v príprave sociálnych pracovníkov. Nitra: 2003, s. 127 – 133. ISBN 80-8050-655-8

5.2 Ďalšie zdroje

5.2.1 Websites

<http://www.cdvuk.sk/> - Centrum ďalšieho vzdelávania UK

<http://www.ucv.utc.sk/ucv/> -

<http://www.tuzvo.sk/cdv/> -

<http://cms.uniag.sk/Groups/vzdelavanie/podujatia/celozivotne-vzdelavanie> -

http://www.stuba.sk/new/generate_page.php?page_id=672 - Slovenská
technická univerzita

<http://www.uniba.sk/asociaciautv/> - Asociácia univerzít tretieho veku

5.2.2 Slovník pojmov

Dobrovoľníctvo – činnosť vykonávaná bez nároku na odmenu, vo voľnom čase a v prospech iných

Dobrovoľnícka organizácia – organizácia, ktorá vo svojej činnosti a pre svoje ciele využíva prácu dobrovoľníkov

Dobrovoľnícky sektor – termín pre všetky dobrovoľnícke organizácie

Neziskový sektor alebo tretí sektor – zahŕňa všetky formy organizácií, ktoré nie sú zriadené za účelom zisku: občianske združenia, neziskové organizácie, nadácie, fondy, príspevkové organizácie.

Podakovanie.

Autorka ďakuje A. Brozmanovej Gregorovej, T. Matulayovej a E. Mydlíkovej za všetky údaje a pomoc pri písaní správy.